

Päätoimittajien linjanvedot

Laadukas tiedelehti syntyy kirjoittajien, toimituskunnan ja vertaisarvioijien dialogissa, toteavat kuusi vuotta Aikuiskasvatusta päätoimittanut Ulpukka Isopahkala-Bouret ja vuodenvaihteessa tehtävään tarttunut Anu Järvensivu.

AIKUISKASVATUS ON TIETEENALANSA AINOA
KOTIMAINEN VERTAISARVIOITU TIEDELEHTI.
MIHIN SITÄ TARVITAAN?

Ulpukka Isopahkala-Bouret (UIB): *Aikuiskasvatusta* tarvitaan, jotta luotettavaa tutkittua tietoa monitieteiseltä aikuiskasvatuksen kentältä on päättäjien, alan kehittäjien, opiskelijoiden, opettajien, kouluttajien ja tutkijoiden käytettävissä. Julkaisu palvelee tiedeviestintää ja tekee toimitustyönsä ansiosta tutkimuksesta helposti lähestyttävää, kiinnostavaa ja vaikuttavaa.

Anu Järvensivu (AJ): On tärkeää, että suomen kieli säilyy tieteen kielenä. Tätä tehtävää palvelevat vertaisarviodut kotimaiset julkaisut. *Aikuiskasvatuksella* on kuitenkin oma erityinen tehtävänsä viestiä tutkijoita laajemmalle yleisölle, ja siinä tehtävässä kotimainen tiedelehti toimii parhaiten. Kansainvälisiä alan tiedelehtiä on todella paljon, eikä niitä ole kovin helppo seurata. *Aikuiskasvatusta* seuraamalla lukijalle välittyy sekin, mistä alalla kansainvälisesti keskustellaan.

MISTÄ TUNNISTAA LAADUKKAAN TIEDELEHDEN?

UIB: Laadukkaan tiedelehden erottavat muista julkaisuista nimenomaan laadukkaat vertaisarviodut tutkimusartikkelit. Se syntyy kirjoittajien, toimitus-

Aikuiskasvatuksen kansia vuodesta 2019 vuoteen 2024.

AIKUISKASVATUKSELLA ON OMA ERITYINEN TEHTÄVÄNSÄ Viestiä tiedeyhteisöä laajemmalle yleisölle.

kunnan ja vertaisarvioijien yhteistyönä. Vertaisarvointi on laadunvarmistuksessa tärkeintä. Päätoimitajakaudellani kehitimme aktiivisesti vertaisarviointia ja edistimme vertaisarvointityön tunnustamisen tärkeyttä. Laadimme esimerkiksi ”hyvän vertaisarvioinnin teesit” *Aikuiskasvatuksen* järjestämässä esiseminaarissa Kasvatustieteen päivillä marraskuussa 2024 (s. 47).

AJ: Laadukas tiedelehti kokoaa ympärilleen tutkijoita, jotka haluavat julkaista siinä, toimia vertaisarvioijina ja osallistua lehden toimitustyöhön. *Aikuiskasvatuksen* laatu on mielestäni varmistettu poikkeuksellisen onnistuneesti. Ensinnäkin kustantaja, Kvs-säätiö (Kansanvalistusseura sr.), on osoittanut lehdelle ammattitaitoisen toimituspäällikön ja toiseksi päätoimittajan kanssa työskentelee laaja, kokeneista tutkijoista koostuva toimituskunta. Näiden ohella vertaisarvioijien huolellinen työskentely on kullanarvoista. Lisäksi on tärkeää kehittää julkaisua tekijäpalautteen pohjalta.

MITEN AIKUISKASVATUS PYSYY ELINVOIMAISENA – TIETEENALANA JA JULKAISUNA?

UIB: Tärkeintä on pitää kiinni tutkimuksen ja kotimaisen tiedejulkaisemisen korkeasta laadusta. *Aikuiskasvatuksen* on rekrytoitava jatkuvasti uusia tutkijoita julkaisemaan lehdessä ja kutsuttava heitä mukaan tekemään lehteä yhdessä. Elinvoimaisuus edellyttää tieteellistä dialogia, ja tässäkin mielessä *Aikuiskasvatus* on tärkeä tutkimusyhteisöä vahvistava foorumi

AJ: On olennaista seurata aikaa. Erityisesti tekoälykehityksessä on pysyttävä mukana. Tekoäly avaa varmasti uusia mahdollisuuksia, joita voidaan hyödyntää. Samalla on oltava valppaana siinä, millaisessa roolissa tekoäly voi tiedejulkaisemisessa olla.

Ulpukka isopahkala-Bouret

jättää perinnökseen elinvoimaisen tiedelehden, jolla on toimivat julkaisuprosessit ja työhönsä sitoutunut toimituskunta. .

”Huippuhetkiäni ovat olleet hyvät keskustelut toimituskunnan kanssa. Lehtemme saamat tunnustukset ja valinta Suomen tiedekustantajien liiton Vuoden tiedelehti-finalistiksi vuosina 2022 ja 2023 ovat olleet hienoja hetkiä.”

- KT, kasvatustieteen professori (koulutuksellinen tasa-arvo ja oikeudenmukaisuus) Turun yliopistossa; aikuiskasvatustieteen dosentti Helsingin yliopistossa
- Kirjoitti *Aikuiskasvatukseen* ensimmäisen tiedeartikkelinsa vuonna 2008 väitöskirjansa pohjalta asiantuntijuudesta kokemuksena.

LAADUKKAAN TIEDELEHDEN EROTTAVAT MUISTA JULKAISUISTA NIMENOMAAN LAADUKKAAT VERTAISARVIOIDUT TUTKIMUSARTIKKELIT.

MILLAISIA TULEVAISUUDEN UHKIA NÄET
KOTIMAISILLA TIEDELEHDILLÄ? ENTÄ MILLAISIA
MAHDOLLISUUKSIA?

UIB: Kotimaiset lehdet kilpailevat jutuista kansainvälisten julkaisujen kanssa ja monessa yliopistossa tutkijoita kannustetaan julkaisemaan nimenomaan kansainvälisissä julkaisuissa. Lehden elinvoimaisuus ja taso tiedelehdestä ovat riippuvaisia sen vetovoimasta eli siitä, miten haluttuna julkaisukanavana lehti säilyy eri uravaiheissa olevien tutkijoiden keskuudessa.

Mahdollisuudet puolestaan riippuvat julkaisun laadukkuudesta. On tärkeää vaalia tasokasta perustyötä tiedejulkaisemisessa ja säilyttää sen myötä kotimaisella kielellä julkaiseminen korkealla tasolla.

AJ: Kilpailu tiedejulkaisemisen kentillä korostuu entisestään tekoälykehityksen myötä. Nythän tutkija voi jo kirjoittaa käsikirjoituksensa suomeksi ja kääntää sen tekoälyllä minuuteissa englanniksi. Tässä tilanteessa on oltava vahvat kannusteet kotimaiseen julkaisemiseen.

Kannusteiden kehittämisestä muodostuu kotimaisten tiedelehtien mahdollisuus. On profiloiduttava nimenomaan alan kotimaisessa kentässä paikalliset erityispiirteet huomioiden. Näkisin, että *Aikuiskasvatuksella* on erinomaiset ja luontevat mahdollisuudet edelleen terävöittää omaa rooliaan forumina, jolla tutkijat, koulutuksen parissa työskentelevät sekä koulutus- ja työpolitiikan toimijat voivat käydä yhteistä keskustelua ja esittää tutkimusperustaisia kehittämissuuntia.

Anu Järvensivu

uskoo tiedejulkaisussa vahvasti yhteistoiminnalliseen kehittämiseen, osallisten kuulemiseen ja yhteiseen ideointiin.

”Aikuiskasvatus on erinomainen ja perinteikäs lehti, jota on kehitetty mallikelpoisesti: julkaisuprosessi kestää kriittisenkin tarkastelun. Julkaisu – ja samalla aikuiskasvatustieteilijöiden – näkyvyyttä voi vielä lisätä koulutuspoliittisessa päätöksenteossa ja ylipäänsä yhteiskunnallisessa keskustelussa ja mediassa.”

- FT, dosentti, tutkimuspäällikkö, Työterveyslaitoksella; sosiologian dosentti Tampereen yliopistossa; aikuiskasvatustieteen (työurat ja työelämän muutos) dosentti Jyväskylän yliopistossa
- Kirjoitti *Aikuiskasvatukseen* ensimmäisen tiedeartikkelinsa vuonna 2008 työssä oppimisesta monenlaisten intressiristiriitojen sävyttämänä kamppailun kenttänä.

Aikuiskasvatuksen päätoimittajat

2025–	Anu Järvensivu
2019–2024	Ulpukka Isopahkala-Bouret
2010–2018	Heikki Silvennoinen
2007–2009	Petri Salo
2001–2006	Anja Heikkinen
1998–2000	Reijo Raivola
1992–1997	Kauko Hämäläinen
1981–1991	Jukka Tuomisto

Hyvän vertaisarvioinnin teesit

Tiedettä ei ole ilman vertaisarviointia.
Siksi #Vertaisarvioin.

1) Lausunto pohjaa tieteellisiin perusteluihin eikä arvioijan mieltymyksiin.

Laadukas lausunto sisältää konkreettisia, perusteltuja kehitysehdotuksia selkeässä, rakentavassa ja kannustavassa muodossa. Se on looginen, läpinäkyvä ja realistinen.

2) Prosessi on sujuva, hyvin kommunikoitu ja läpinäkyvä.

Jouhevasti ja joustavasti etenevässä prosessissa nopeus voi joustaa, jos vastapainoksi saadaan asiantuntevat lausunnot. Kirjoittajien ja toimittajien yhteys toimii, ylimääräisiä kyselyjä ei tarvita, ja toimittajan ääni kuuluu kirjoittajalle. Vertaisarviointiprosessi eri vaiheineen on jäsennetty, kuvattu ja viestitty kaikille osapuolille.

3) Viestintä on selkeää, johdonmukaista, rakentavaa ja osapuolia arvostavaa.

Sujuva viestintä keventää vertaisarviointiprosessin kuormittavia kohtia. Se myös sitouttaa eri osapuolia: kun prosessista jää hyvä mieli sen kaikille osapuolille, on valmis toimimaan vastaisuudessa kotimaisen tiedejulkaisun edistämiseksi.

4) Vertaisarvioinnin tunnustamisen käytännöt kannustavat arviointitehtävään.

Vertaisarviointi tulee tunnustaa akateemiseksi työksi: siihen on saatava käyttää työaikaa. Arvioinnista tulee saada tunnustusta kuten tieteellisestä julkaisemisesta. Julkaisualustoilla voisi olla mahdollisuus antaa tähtiä aktiivisille arvioijille.

#VERTAISARVIOIN

Hyvän vertaisarvioinnin teesit
laadittiin Aikuiskasvatus-
tiedelehden järjestämässä
esiseminaarissa Kasvatustieteen
päivillä 20. marraskuuta 2024.